

Teema 4. Luonto muuttuvassa maisemassa

FAKTAT L2. Härkäsimplu (*Trigloporus quadricornis*)

Härkäsimplu on tummankirjava kala, jolla on suuret rintaevät, iso pää ja suuri suu. Meressä elävillä härkäsimpluilla on neljä suurta kyhmyä päässä. Niillä on myös päässä useita piikkejä, jotka tarttuvat helposti verkkoihin ja tekevät härkäsimplusta vaikeasti irrotettavia. Härkäsimplu on sopeutunut elämään merenpohjalla, minkä muun muassa niiden korkealla sijaitsevat silmät ja uimarakon puuttuminen paljastavat.

Härkäsimplua esiintyy Jäämeren rannikolla sekä Kanadan, Alaskan ja Grönlannin rannikoilla. Lisäksi sitä esiintyy Itämeressä ja Suomen ja Ruotsin järvissä. Itämeren härkäsimplua pidetään jäämeren reliktinä.

Härkäsimplu kutee talvisin. Meidän rannikkovesissämmme härkäsimplut tulevat sukukypsiksi aiemmin kuin valtamerissä. Uroskalat kaivavat kuopan tai kolon pohjaan mätiä varten. Härkäsimplun mäti on tavallisesti vihertävää. Uros vahtii ja hoitaa mätiä, kunnes poikaset kuoriutuvat noin kolme kuukautta myöhemmin.

Makean veden härkäsimplu on huomattavasti pienempi kuin murtovesissä. Sisäjärvisissä elävät härkäsimplut ovat yleensä noin 10-15 cm pitkiä, kun taas merialueilla ne voivat kasvaa 20-30 cm pitkiksi. Suurimmat medestä pyydetty yksilöt ovat painaneet noin kilon. Härkäsimplun ravinto koostuu pohjaeläimistä ja kaloista. Murtoveden syvyyksissä elävä kilkki on sen pääasiallista ravintoa. Suuremmat simplut syövät myös kalaa. Lajilla on maine mätiryöväreinä, vaikkakin niiden normaalisti syövä mäti on niiden lajisukuisten.

Härkäsimplut muuttavat keväällä tai alkukesästä matalasta vedestä syvempään, ja syksyllä ne palaavat takaisin matalikkoihin. Ne muuttavat todennäköisesti välttääksään lämpimiä vesiä, koska ne eivät viihdy yli kymmenasteisissa vesissä.

Härkäsimplu on ennen vanhaan ollut arvostettu keittokala. 1980-luvulla huomattiin, että simplun iso ja värikäs mäti oli erinomaista ruokaa ja sitä alettiin kerätä talteen

Härkäsimplu